

33. Odpoveď ministra kultúry Slovenskej republiky M. Maďariča na interpeláciu poslankyne Národnej rady Slovenskej republiky S. Shahzad podanú 13. decembra 2016 vo veci Sekundárneho kontaktného miesta pre problematiku vykonávania Dohovoru OSN o právach osôb so zdravotným postihnutím na ministerstve

Minister kultúry
Slovenskej republiky

Marek MAĎARIČ

SEKRETARIÁT PREDSEDU NÁRODNEJ RADY SLOVENSKEJ REPUBLIKY		
Dátum zaevidovania: 12-01-2017		
Číslo spisu: PRED-27/2014		
Listy: 1/6	Prilohy: /	
RZ.	ZH	LU

Bratislava 22. decembra 2016
Číslo listu: MK-4092/2016-110/16318

Vážená pani poslankyňa,

na základe Vašej písomnej interpelácie zo dňa 12. decembra 2016 Vám zasielam nižšie uvedené odpovede.

Aké sú kompetencie Sekundárneho kontaktného miesta pre problematiku vykonávania Dohovoru OSN o právach osôb so zdravotným postihnutím na Vašom ministerstve?

Ministerstvo kultúry Slovenskej republiky (ďalej len „MK SR“) je sekundárnym kontaktným miestom pre problematiku vykonávania Dohovoru OSN o právach osôb so zdravotným postihnutím vo vzťahu k Hlavnému kontaktnému miestu pre problematiku vykonávania Dohovoru OSN o právach osôb so zdravotným postihnutím, ktoré bolo zriadené v roku 2013 na Ministerstve práce, sociálnych vecí a rodiny Slovenskej republiky (uznesením vlády Slovenskej republiky č. 103 z 20. februára 2013). Sekundárny kontaktný bod spadá pod gesciu sekcie kultúrneho dedičstva a za realizáciu jeho úloh je zodpovedný odbor nehmotného kultúrneho dedičstva a kultúry znevýhodnených skupín obyvateľstva (Mgr. Daniela Kuhnová).

Úlohou sekundárneho kontaktného miesta pre problematiku vykonávania Dohovoru OSN o právach osôb so zdravotným postihnutím v rezorte kultúry je šíriť myšlienky a hodnoty Dohovoru OSN o právach osôb so zdravotným postihnutím (ďalej len „dohovor“), zabezpečovať podklady k príprave monitorovacích správ pre Výbor OSN pre práva osôb so zdravotným postihnutím, poskytovať súčinnosť pri realizácii legislatívnych zmien v oblasti kultúry v súlade s Dohovorom OSN o právach osôb so zdravotným postihnutím (v úzkej spolupráci s mimovládnymi organizáciami), zabezpečovať a koordinovať realizáciu Národného programu rozvoja životných podmienok osôb so zdravotným postihnutím na roky 2014 – 2020, získavať podklady k štatistickým údajom o kultúre osôb so zdravotným postihnutím v kompetencii MK SR, podporovať spoluprácu s mimovládnymi organizáciami

zameranými na rozvoj kultúrnych potrieb osôb so zdravotným postihnutím. Partnermi implementácie dohovoru sú organizačné útvary MK SR a tiež rozpočtové a príspevkové organizácie MK SR poskytujúce služby verejnosti. Úspešná je aj spolupráca s mimovládnyimi organizáciami.

Kto je kontaktná osoba s uvedením telefónneho čísla a emailu?

V zmysle Organizačného poriadku Ministerstva kultúry SR je oblasť kultúry znevýhodnených skupín v gescii sekcie kultúrneho dedičstva, ktorej generálnym riaditeľom je PhDr. Radoslav Ragač, PhD., radoslav.ragac@culture.gov.sk, +421 2 20482 414.

Aké konkrétne kroky vykonal Vaše ministerstvo od zverejnenia záverečných odporúčaní Výboru OSN pre práva osôb so zdravotným postihnutím k východiskovej správe Slovenskej republiky?

MK SR aktuálne zverejnilo na svojich webových stránkach výzvu k dotačnému programu Kultúra znevýhodnených skupín na rok 2017, kde sú odporúčania Výboru OSN pre práva osôb so zdravotným postihnutím k východiskovej správe Slovenskej republiky (ďalej len „výbor“) premietnuté do priorít výzvy s dôrazom na debarierizáciu kultúry (komunikačnú, zmyslovú, respektíve mentálnu dostupnosť) pre osoby so zdravotným postihnutím. Ide o nasledovné priority: podpora sprístupňovania kultúrnych formátov pre osoby so zdravotným postihnutím a inak znevýhodnené skupiny obyvateľstva, podpora a rozvoj ich publikačných aktivít, podpora kultúrnych aktivít zameraných na predchádzanie všetkých foriem násilia a diskriminácie, xenofóbie, homofóbie, extrémizmu a šírenia nenávisti voči osobám so zdravotným postihnutím a inak znevýhodneným skupinám obyvateľstva, na výchovu k tolerancii, sociálnej a rodinnej súdržnosti a rozvoj medzikultúrneho dialógu.

Ide o aktivitu podľa § 6 ods. 1 písm. c) zákona č. 434/2010 Z. z. o poskytovaní dotácií v pôsobnosti Ministerstva kultúry Slovenskej republiky v znení zákona č. 79/2013 Z. z., ktorou sa každoročne **zverejňuje** výzva v rámci účelu kultúrna aktivita osôb so zdravotným postihnutím alebo inak znevýhodnených skupín obyvateľstva na predkladanie žiadostí na podporu projektov zameraných na podporu kultúrnych aktivít osôb so zdravotným postihnutím a inak znevýhodnených skupín obyvateľstva, a to aj na podporu kultúrnych aktivít týchto osôb a skupín zahŕňajúcich podporu rovnosti príležitostí, integrácie do spoločnosti, prevencie a eliminácie všetkých foriem násilia, diskriminácie, rasizmu, xenofóbie a extrémizmu; podporu výchovy k tolerancii, posilneniu sociálnej a rodinnej súdržnosti a rozvoja medzikultúrneho dialógu, vydávanie neperiodickej tlače v oblasti pôvodnej, krásnej, odbornej a prekladovej literatúry, vydávanie elektronických nosičov a publikovanie webových stránok rozvíjajúcich kultúrnu aktivitu osôb so zdravotným postihnutím alebo inak znevýhodnených skupín obyvateľstva.

V súvislosti s odporúčaním výboru č. 64, v ktorom výbor odporúča, „aby zmluvný štát podporil zriadenie slovenskej národnej autority Braillovho kódu a zabezpečil vytvorenie štandardizovaného slovenského Braillovho kódu“ bolo zadefinované v rámci Národného

programu rozvoja životných podmienok pre osoby so zdravotným postihnutím na roky 2014 – 2020 nasledovne: 4.7.10. Zriaďiť národnú autoritu pre štandardizáciu Braillovho písma
Spôsob plnenia. Zriaďiť pracovnú skupinu za účelom hľadania najvhodnejšieho spôsobu riešenia ustanovenia národnej autority pre štandardizáciu Braillovho písma. Z: MPSVR SR, MŠ SR, MK SR.

MK SR v júni 2016 zorganizovalo k predmetnej téme pracovné stretnutie s predsedom Únie nevidiacich a slabozrakých SR a tiež so zástupcami MPSVR SR a MŠ SR, kde sa riešila otázka vytvorenia pracovnej skupiny k vytvoreniu podmienok pre štandardizovaný slovenský Braillov kód a tiež otázka gestora úlohy.

V súvislosti s odporúčaním výboru č. 80, v ktorom výbor odporúča „ratifikovať Marakéšsku zmluvu o uľahčení prístupu k zverejneným dielam pre nevidiace osoby a osoby so zrakovým postihnutím alebo osoby s inými poruchami čítania, ktorá sa týka svetového duševného vlastníctva“ MK SR zadefinovalo opatrenie v rámci Národného programu rozvoja životných podmienok pre osoby so zdravotným postihnutím na roky 2014 – 2020 nasledovne: 4.12.7. Rozšíriť ponuku dokumentov v prístupných formátoch prostredníctvom zlepšenia ich dostupnosti na medzinárodnej úrovni. Spôsob plnenia: 1. Ratifikácia Marakéšskej zmluvy Slovenskou republikou za predpokladu, že bude umožnené členským štátom EÚ ratifikovať Marakéšsku zmluvu aj jednotlivo (t.j. bude povolená tzv. zmiešaná kompetencia EÚ a jej ČS na ratifikáciu zmluvy. ALT. 2. Transpozícia príslušnej legislatívy EÚ k Marakéšskej zmluve (po jej schválení na úrovni EÚ) do právneho poriadku SR. Z: MK SR, MZV EZ SR.

Cieľom Marakéšskej zmluvy je uľahčenie dostupnosti kultúry (kníh a tlačенých formátov chránených autorským právom a právami súvisiacimi s autorským právom) pre osoby so zrakovým postihnutím alebo osoby postihnuté inou poruchou čítania v rámci vnútorných pravidiel EÚ i v rámci pravidiel vytváraných s tretími krajinami.

Problematika si donedávna vyžadovala odpoveď na otázku, či Marakéšsku zmluvu má uzavrieť (ratifikovať) EÚ vo svojej výlučnej kompetencii alebo bude umožnené, aby ju popri EÚ uzavreli (ratifikovali) aj členské štáty v zmysle tzv. zmiešanej kompetencie. K tejto otázke sa očakávalo aj stanovisko Súdneho dvora EÚ, o ktoré požiadala Európska komisia. Zároveň Európska komisia plánuje v priebehu roku 2016 zverejniť legislatívny návrh na implementáciu Marakéšskej zmluvy do práva EÚ. Podľa oznámenia Európskej komisie by mal byť tento návrh zverejnený ako prvý krok v rámci úpravy autorskoprávných výnimiek a obmedzení.

Aktuálne MK SR pripravovalo v tejto oblasti stanovisko k Návrhu smernice Európskeho parlamentu a Rady o autorskom práve na digitálnom jednotnom trhu a k Riadnemu predbežnému stanovisku k návrhu nariadenia Európskeho parlamentu a Rady o cezhraničnej výmene, ktorým sa stanovujú pravidlá výkonu autorského práva a s ním súvisiacich práv uplatniteľné na niektoré online vysielania vysielacích organizácií a retransmisie televíznych a rozhlasových programov a k Riadnemu predbežnému stanovisku k návrhu nariadenia

Európskeho parlamentu a Rady o cezhraničnej výmene kópií určitých diel a iných materiálov chránených autorským právom a s ním súvisiacimi právami v prístupnom formáte v prospech osôb, ktoré sú nevidiace, zrakovo postihnuté alebo postihnuté inou poruchou čítania, medzi Úniou a tretími krajinami

V súvislosti s odporúčaním výboru č. 82, v ktorom výbor odporúča: „aby zmluvný štát zabezpečil, aby verejné knižnice zlepšili svoju prístupnosť a ponuku publikácií v ľahko čitateľnom formáte, digitálnom formáte, v audio formáte a v Braillovom písme“ má MK SR zadefinované opatrenie v rámci Národného programu rozvoja životných podmienok pre osoby so zdravotným postihnutím na roky 2014 – 2020 nasledovne: 4.12.2. Zvyšovať dostupnosť kníh a časopisov pre osoby so zrakovým postihnutím prostredníctvom aktivít Slovenskej knižnice pre nevidiacich Mateja Hrebendu v Levoči. Spôsob plnenia: Zabezpečiť dostupnosť kníh a časopisov, ako aj kultúrnych aktivít vo formátoch prístupných osobám so zrakovým postihnutím a rozvíjať aktivity v rámci digitálnej knižnice. Z: MK SR.

Úlohou Slovenskej knižnice pre nevidiacich v Levoči je v zmysle jej základného poslania spolupracovať s externým prostredím pri spracovaní materiálov, ktoré rešpektujú európske štandardy a korešpondujú s pravidlami prístupnosti pre osoby so zdravotným postihnutím, t. j. budú prístupné a použiteľné. Čitateľom so zdravotným postihnutím knižnica sprístupňuje okrem literatúry v printovej forme, kníh a časopisov písaných Braillovým a zväčšeným písmom aj zvukové a audiovizuálne dokumenty a dokumenty v elektronickej a digitálnej forme a tiež zabezpečuje prístup k licencovaným elektronickým informačným zdrojom prostredníctvom vzdialeného prístupu. Knižničný fond SKN obsahuje 6 200 zvukových kníh a 2 950 kníh v Braillovom písme. Využíva ho 2 000 používateľov zo Slovenska, ale aj zahraničia. Digitálna knižnica obsahuje 4 300 zvukových kníh a 397 zvukových časopisov, ako aj archív slepeckých časopisov v textovej forme s plnotextovým vyhľadávaním s 8 800 článkami. V roku 2015 sa v digitálnej knižnici zmenila technológia ochrany zvukových kníh a časopisov z WMA DRM 10 na súbory MP3 chránené zvukovou pečiatkou. K dispozícii je aj vzácny fond ručne prepisovaných braillovských kníh, ktorý obsahuje viac ako 1 000 zväzkov. Ročná produkcia kníh v Braillovom písme je cca 120 titulov, ročná produkcia zvukových kníh sa pohybuje okolo 160 titulov. Knižnica vydáva 17 titulov časopisov v šiestich alternatívnych formátoch (údaje k 31. 12. 2015).

Ktoré konkrétne úlohy si vytýčilo ministerstvo a Sekundárne kontaktné miesto na I. polrok 2017, aby odporúčania výboru boli splnené?

Priestor pre implementáciu odporúčaní Výboru OSN pre práva osôb so zdravotným postihnutím k východiskovej správe Slovenskej republiky v oblasti sprístupňovania kultúrnych formátov bol vytvorený v rámci úlohy vyplývajúcej z Programového vyhlásenia vlády SR na roky 2016 – 2020, v ktorom sa vláda SR zaväzuje že „sústredí pozornosť aj na kultúrne potreby marginalizovaných a znevýhodnených skupín obyvateľstva v záujme predchádzania ich kultúrnej a sociálnej izolácii, a to aj formou zvýšenej podpory z grantového systému ministerstva kultúry“. Táto úloha sa premietla do Rozpracovania Programového vyhlásenia vlády SR v podmienkach MK SR nasledovne: „Navýšiť rozpočet dotačného systému v programe 2

Kultúra znevýhodnených skupín“. Dotačný program Kultúra znevýhodnených skupín je zameraný na rozvoj kultúry osôb so zdravotným postihnutím a inak znevýhodnených skupín obyvateľstva. V rámci roku 2017 by sa v rámci dotačného programu mohlo prerozdeliť cca 1 000 000 Eur (v roku 2016 sa prerozdělila suma 375 300 Eur).

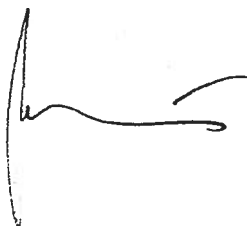
Ministerstvo kultúry Slovenskej republiky plánuje v I. polroku 2017 realizovať v rámci predmetného dotačného programu (prostredníctvom vyššie definovaných priorít) prerozdelenie finančných prostriedkov (prostredníctvom odbornej komisie), na podporu živej kultúry, publikačných aktivít – periodická a neperiodická tlač, webové stránky, CD, DVD a pod., čím budú vytvorené podmienky na dostupnosť pasívnej i aktívnej kultúry pre osoby so zdravotným postihnutím. Navýšenie finančných prostriedkov otvorí tiež priestor pre rôzne typy neformálno-vzdelávacích aktivít pre osoby so zdravotným postihnutím, ktoré sú zadefinované v rámci podprogramu č. 4 – neformálne vzdelávanie v oblasti kultúry osôb so zdravotným postihnutím (konferencie, semináre, sprístupňovanie kultúrnych formátov pre osoby s fyzickým, zrakovým, sluchovým, mentálnym, psychickým postihnutím a pod.) pričom sa otvárajú možnosti pre realizáciu viacerých odporúčaní výboru v oblasti sprístupňovania umenia pre všetky typy zdravotného postihnutia (napr. podpora kultúrnych aktivít zameraných na vytvorenie štandardizovaného slovenského Braillovho kódu).

Ďalšou ambíciou MK SR, ktorá je zahrnutá aj v Rozpracovaní Programového vyhlásenia vlády SR v podmienkach MK SR je úloha: „Pripraviť materiál o postupnej debariérizácii inštitúcií v zriaďovateľskej pôsobnosti MK SR s cieľom poskytnúť organizáciám zriaďovateľskej pôsobnosti MK SR informácie o sprístupňovaní kultúry osobám so zdravotným postihnutím“. Ide o posilnenie procesu postupného odstraňovania fyzických a mentálnych bariér s cieľom posilniť dostupnosť kultúrnych inštitúcií a kultúrnych aktivít v dostupných formátoch pre osoby so zdravotným postihnutím a tiež zmapovanie stavu fyzickej bezbariérovosti budov (interiéry a exteriéry, audiokomentáre pre osoby so zrakovým postihnutím, titulky pre osoby so sluchovým postihnutím, hmatové línie, QR kódy a pod.). Proces prípravy materiálu sa bude realizovať v I. polroku 2017 v úzkej súčinnosti s organizačnými útvarmi MK SR a rozpočtovými a príspevkovými organizáciami v zriaďovateľskej pôsobnosti MK SR a bude zahŕňať aj šírenie informácií o Dohovore OSN pre práva osôb so zdravotným postihnutím, ako aj informácií o odporúčaniach Výboru OSN pre práva osôb so zdravotným postihnutím k východiskovej správe Slovenskej republiky. Materiál a tiež dotazník k materiálu sa bude pripravovať aj na základe konzultácií s expertmi z mimovládnych organizácií zameraných na ochranu a podporu kultúrnych práv osôb so zdravotným postihnutím.

MK SR si je vedomé toho, že sprístupňovanie kultúry ľuďom so zdravotným postihnutím je dlhodobý a náročný proces, ktorý by mal byť hľadaním systémových riešení, ktoré by skvalitnili a uľahčili ich život. Systémové riešenia si vyžadujú dve veci – dostatok informácií o problematike a kompetentné rozhodnutia. Predpokladom systémového riešenia akéhokoľvek problému je dostupnosť objektívnych informácií a kvalifikovaný rozhodovací proces, čiže proces, v ktorom problém analyzujeme, vylúčime protirečenia, navrhujeme riešenia. Napríklad objektívne informácie o ľuďoch so zdravotným postihnutím umožňujú

vytvoriť v spoločnosti reálny obraz o ich potrebách, dovoľujú majorite zbaviť sa predsudkov a stereotypov a porozumieť situácii. Porozumenie situácii nám pomáha domýšľať veci do dôsledkov. Veci domyslené do dôsledkov nám umožňujú prijímať správne rozhodnutia, zvoliť najlepšie riešenia. Veríme, že sa nám pri rešpektovaní týchto pravidiel a pri navýšení finančných prostriedkov na naše aktivity podarí naplniť vyššie stanovené ciele a že riešenia, ktoré prijmeme, zabezpečia ľuďom so zdravotným postihnutím rovnaký prístup ku kultúre a tiež k plnohodnotnému začleneniu sa do spoločnosti.

S úctou

Vážená pani
Silvia Shahzađ
Poslankyňa NR SR
Národná rada Slovenskej republiky
Námestie Alexandra Dubčeka 1
812 80 Bratislava 1

Na vedomie:

Vážený pán
Andrej Danko
predseda Národnej rady Slovenskej republiky
Národná rada Slovenskej republiky
Bratislava